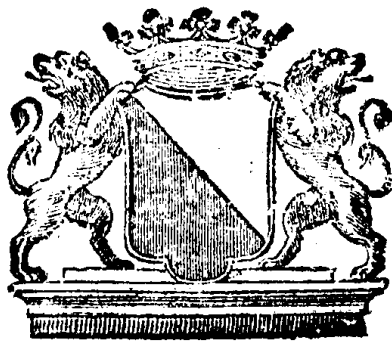

1817.
n welk
leefde
VELEN
S. E
elgesch
C K.

RECHTSCHIE COURANT.

Woensdag

den 5. November.

TURKYE N.

INSTANTINPOLEN den 25. September. De Proto-Wels van den Grooten Heer, *Hekimbashi*, ook wegens de verandering van Weenen bekend, is van zijnen post ontslagen. Doordat hij de gevaarlijkheid der ziekte, waaraan de Heer van den Sultan overleden is, verzwegen heeft. De Heer heeft hem zelve zijn ongenoegen hierover te kennen gegeven, en den voormaligen Proto-Medicus, *Bahget*, wederom met die waardigheid bekleed. De vergaderingen des Staatsraads, in de laatste van welke de oudste Pacha tegenwoordig was, meent men groote werkzaamheden opgemerkt te hebben; ook in de geschutgieterij. Policie de kruidmolens wordt met den meesten ijver gewerkt.

RUSLAND.

PETERSBURG den 12. October. De Heer van *Wesewsky*, een rijke particulier en bezitter van uitgestrekte bergland in Siberien, heeft op de Kama twee stoombooten doen bouwen, een van 51 en de andere van 100 voeten lang, met een draagkracht van 1000 ton. Hij had de doortocht van zijn bergwerken, 150 wersten boven Perm gelegen, van Kafaan, een streek van duizend wersten, in honderd en twintig uren afgelegd. Zijne reis ging de Kama af. De haven van Reval, Riga en Liebau zijn aanzienlijke hoeveelheden contrabanden geconfisqueerd geworden.

POLEN.

VARSAUW den 20. October. Van wege Z. M. onzen Koning is door den Onder-Koning alhier een besluit, betrekking hebbende op de landdag en der stedelijke bijeenkomsten in het Koninkrijk, onder de dagteekening van den 30. der vorige maand, bekend gemaakt. Ingevolge dit besluit zal er in ieder district een landbode en in iedere itad een vergadering een gedeputeerde gekozen worden; zoo ook burgerstand, te zamen 128 leden den landdag zullen maken. K. H. de Grootvorst is den 14. dezer voor eenen korten tijd van hier over Zamosc naar Volhynie vertrokken.

DENEMARKEN.

KOPENHAGEN den 25. October. Het Russisch eskader, onder bevel van den Schout-bij-Nacht *Moller*, en naar de zee bestemd, is reeds in de Deensche wateren aangekomen; een fregat van hetzelfde heeft op onze reede het anker geworpen.

ITALIEN.

LIVORNO den 6. October. Door de Engelsche korvet *de Bermidon*, komende van Mahon, heeft men de officieel bekendgemaakt van het vermoorden van den Dei van Algiers, op den 2. September ontvangen. Deze gebeurtenis was het gevolg van het opbrengen van een Hamburgsch vaartuig te Algiers. De Engelsche Konsul reclamde hetzelve; doch de Dei de Engelsen geweigerd hebbe, leverde deze Konsul met die dreigden zich te zullen verwijderen. Dit veroorzaakte een volksopstand; de Dei begaf zich naar het plein, doch werd daar gevangene. De nieuwe Dei, welke de Engelsen gevangen genomen, is, was voordezen schoemaker. Hij werd vredelievende gezindheden aan den dag, heeft het Hamburgsch vaartuig terug gegeven, en aan het Engelsch gouvernement de stad Bona tot een depot aangeboden. Voor het overige wordt aan alle Europeesche Konsuls de grootste achting toegebragt en de stad is rustig.

SPANJE.

RADIX den 10. October. Het lijfeschip *de Asia* en twee andere fregatten worden op dit oogenblik in deze haven met eenen mogelijk spoed nitergust. Deze zeemagt zal met het Russisch eskader, dat hier gewacht wordt, en met twee fregatten, welke te Carthage worden nitergust, een vloot vormen, bestemd, om tegen de onafhankelijken van Zuid-Amerika te ageren, en de zeeën van het groot aantal kapers, die onder verschillende vlaggen, onzen handel eenen vernietigenden oorlog aandoen, te zutveren. Het schijnt, dat een lijfeschip korps troepen mitsgaders veel artillerie en krijgsmiddelen op die vloot zullen worden ingescheept. Overigens hebben wij geene directe tijdingen uit onze kolonien; wegens Peru is men zeer ongerust; doch te Mexico is, dank zij de maatregelen van den onder-koning, de rust hersteld.

DUITSCHLAND.

WEENEN den 23. October. Z. M. de Keizer heeft den Generaal der artillerie, den baron *de Vaux* tot geheim staatsraad benoemd. De baron van *Lepel*, gevolmagtigd minister van den keizer van Meesen, is eergisteren naar Kasel terug gekeerd. De wijn-oogst is in Hongarijen geëindigd; in het algemeen was dezelve voordeliger dan men verwacht had, en de wijn zal van eenen bijzondere goede hoedanigheid zijn. Men schrijft van Szamabor, in Illirie, het navolgende, dat den 5. October. Voor een veertien dagen kwamen eenige Italianen met eenen menagerie, bestaande uit een leeuw, een tijger, een paard, een luipaard, een hien en uit onderscheidene soorten van spen en vogels, te Canstadt aan. Op weg naar Lebach zijnde, ontsnapte hun de hien tusschen Mörting en Neustadt. Sedert acht dagen heeft men dit dier in de streken van Mocriz en Sichelburg gezien, alwaar hetzelfde negen kinderen, welke zich alleen op het land bevonden, heeft verslonden of weggesleept. Men heeft het insgelijks in onze omstreken opgemerkt, doch tot heden heeft hetzelfde alhier nog geene verwoestingen aangerigt. Meer dan 700 landlieden hebben zich gewapend om op dit dier jacht te ma-

ken en niettegenstaande men dagelijks van eenig nieuw ongeluk hoort spreken, hebben deze landlieden tot heden nog geen spoor van hetzelfde kunnen ontdekken.

Bij gelegenheid van het vierden van den verjaardag van den slag van Leipzig, den 18. dezer, werd een groot en voortreffelijk schilderij, door onzen beroemden historie-schilder, den heer *Kraft*, welke wij met eenen *David*, *le Gros*, en anderen kunnen gelijk stellen, voor het invalidenhuis vervaardigd, en in de groote zaal van dat gebouw geplaatst. De kunstenaar heeft het grootste oogenblik, waarop de verbondene Monarchen op het slagveld bij Leipzig staande, zelve de zijding der overwinning van den opperbevelhebber, den prins van *Schwarzenberg* vernemen, op het waardigste daargesteld. Dit meesterstuk is 14 voeten hoog en 22 voeten breed. De beelden zijn levensgroot, en meer dan 30 der voornaamste personen zijn nauwkeuriglijk geportretteerd. Naar men verneemt zal de heer *Kraft* voor de tegenovergestelde zijde der zaal een schilderij, de overwinning bij Aspern voorstellende, vervaardigen.

Nabij het dorp *Martino*, in het *Gradskauer* district, in Slavonien, vond voor eenige maanden eene vrouw, bij het opgraven van eenen weg, eene gouden kroon, van dik gouddraad gevlochten. De mede werklieden wilden van dezen rijken buit hun aandeel hebben, en hakten dierhalve deze kroon aan stukken. Dit voorval werd spoedig ruchtbaar, en de stukken bij een gezamenlijk en herwaarts gebragt. De zelve is nog niet van des kundigen onderzocht; naar men veronderstelt, kan het de oude verloren geraakte Hongaarsche kroon van *Ladislaus Posthumus* wezen, of eene in vroeger tijde geroofden schat uit een of andere kerk.

STUTGART den 28. October. Z. M. heeft den graaf van *Mandelslohe*, zoon van den gevolmagtigden minister van Z. M. bij den rijksdag, welke tot heden als raad van legatie te Weenen resideerde, tot secretaris van legatie bij den rijksdag benoemd.

BERLIJN den 26. October. Aanstaaende Donderdag zal men reeds met het vierden van het reformatie-feest een begin maken, en in de garnizoenskerk de *Messias* van Handel uitvoeren.

Op den 2. November zal er op het land goed Zoldorf, twee mijlen van Leipzig, naar den kant van Borna, gelogen, het welk Luther bij zijn Testament van den 16. September 1542, aan zijne weduwe maakte, en het welk thans een gedeelte van het ridderschap goed kleritich uitmaakt, insgelijks eene groote plechtigheid plaats hebben. De tegenwoordige eigenaar van hetzelfde heeft ter ere van dien grooten Kerkhervormer aldaar deszelfs beeldzuil doen plaatsen, het welk den 2. November bij de viering van het reformatie feest, met alle plechtigheid zal ingewijd worden.

Heden voor elf jaren, was het voor de Pruisische Monarchie een dag van diepe rouw en rampen. Roem, volksgeeluk, onafhankelijkheid, alles ging voor ons op dezen dag verloren; en ook het verbond met het magtige Rusland kon ons niet baten, om ons, ons bestaan weder te geven. Slechts de eer was ons overgebleven, want ons kleine hoopje bad onder den dapperen *l'Escoq* bij Pruisisch Eylau den Franschen de zegepraal uit de handen gewrongen; ja zelfs het Pruisische korps bij Lubeck bukte met eere. De vrede van Tilsit maakte aan het bloedvergieten een einde. Elk rechtschapen Pruis kon echter niet anders dan met diep gevoel daar aan denken, aangezien de helft der Pruisische Provincien aan het Moederland onttrokken, in derzelver nabuurschap twee nieuwe Koninkrijken geboren werden. — Met opgekropte smart, moesten wij de gesteldheid dezer zake aanschouwen, en hoe zeer ook niet onmiddellijk onder het juk van den overweldiger gekromd, zoo was echter onze toestand van dien aard, dat wij van het in werking brengen onzer physische krachten niet veel goeds konden hoopen. Alleen mochten wij op de Voorzienigheid, en op den goeden geest des volks vertrouwen. Deze aantwakkeren, en den soldatenstand te verbeteren, was voor *Frederik Wilhelm*, die ook in het grootste ongeluk, zich zelve gelijk bleef, bewaard. De door *Hendrik van Bulow* en andere beroemde schrijvers openlijk medegedeelde denkbeelden, door den vereeuwigen *Scharnhorst* zoo gelukkig uitgebreid, werden nu gedeeltelijk in werking gebragt.

De soldaat stond niet meer onder den stok van den corporaal; ook werden andere onterende lijfstraffen afgeschaft. De officiers plaatsen werden niet meer bij uitsluiting aan edellieden gegeven, maar ook aan personen van den burgerstand den weg daartoe gebaad, wanneer kennis en talenten hen daartoe geschikt maakten. Deze maatregelen werkten op de eerezucht van den soldaat; en dit, zoo wel als de wervingen van buitenland, legden bij de Pruisische armee, den eersten grond tot eenen beteren geest. Onze voormalige vijanden, zullen, wanneer zij regvaardig willen zijn, zelve erkennen moeten, welke wonderen deze volksgeest verrigt, en wat hij, sedert het jaar 1813, in verband met andere staten gedaan heeft. — De veldslagen bij *Gross-Görschen*, en *Bautzen* waren wel geene zegepraalen voor ons, maar zij deden *Napoleon* zien, wat de geestdrift van een volk vermag, wanneer het zijne kluisers verbreeken wil. In de gevechten van *Gross-Beeren* en *Dennewitz*, vochten onze ongevoende Markische en Pommerische Landweer, met de geweerkolven, tegen eenen driemaal sterkeren vijand, en de Opperbevelhebber der Noord armee, moest deze ongekunstelde Heldenmoed, na behaalde zege, den hoogsten lof toezwaaijen. Wat er aan de *Karzbach* gebeurde, en welk aandeel de Pruisen aan de groote overwinningen van Leipzig, *Mont-Marte* en bij *Belle-Alliance*, gehad hebben, is door de geschiedenis bekend. — Zeer duur heeft echter Pruisen zijne onafhankelijkheid gekocht; de arme zoowel als de rijke, heeft in tijd van nood zijn penningje, en zijne kleinoorden op het altaar des Vaderlands, onder het storten van vreugdetranen, neergelegd. Daarom mag de Pruisische staat wel langen tijd het genot des vredes smaken; want veel is er verworpt dat alleen eene bestendige rust kan herstellen; maar wij vertrouwen volkomen op onzen rechtschapen en vaderlandslievenden Monarch; — hem zijn onze wonden niet onbekend; en hij kan die gezezen door, van de Staatsraden te beginnen, eene algemeene verbetering in het lands-bestuur daar te stellen.

FRANKFORT den 30. October. De markies *de Gama*, gevolmagtigd minister van Portugal bij het Russische Hof,

ven dat zij in hunne kapellen het hervormings-jubelfeest, naar de gebruiken van hunne kerk konden vieren, en daarbij verklaard, dat hij er ver af was, om van de Kristelijke toeleraute, die men anders denkende religie-partijen verichuldigd is, eenigzins afte wijken.

UTRECHT den 4. November. Gepasfeerden Zondag is alhier in alle de Protestantse Kerken, het derde eeuwfeest der reformatie met de grootste plechtigheid gevierd. — Inzonderheid heeft de Lutherse gemeente in deze uitgemunt, in welker kerk des avonds eenen plechtigen godelust, ontdertend door een uimuntend vokaal en instrumentaal muzijk, gehouden is.

Volgens berigten van Vianen stond het water in de rivier de Lek aldaar, heden morgen 6 voet 4 duim. Aan het Noordeil teekende heuzelve 159½ duim onder nul. Gewasfen sedert den 2. dezer 2½ duim.

Welke plaats hij bijna had nagehoord. Men geloofde dat *Morille* thans bezig is alle troepen, welke hij uit zijne garnizoenen durft lieten, te *Carracas* te vereenigen. Na een lang stilzitten spreken de Amerikanische bladen wederom van *Mina*, en melden, dat hij het werk om de revolutie in Mexico voort te planten steeds vervolgt. Hij was naar *Ospardo Sauto* doorgedrongen, en hoopte zich binnen weinige dagen te vereenigen met de generaal *Fierro*.

NEDERLANDEN. *GRAVENHAGE den 3. November.* Zijne Majesteit is, heden morgen, van hier naar Noord-Holland vertrokken, zoo men vernemt, om den onlangs ingedijkten polder van het *Koogras* in oogenfchouw te nemen. Morgen avond, zal Z. M. in deze residentie retonneren.

Van *ROME* heeft men het volgende: De Paus heeft de Evangelische ambassadeurs aldaar, op derzelve aanvraag, met zeer veel goedheid, te kennen gege-

LONDEN den 31. October. De jongste brieven van *Charlotte* mont berigten ons, dat de gezondheid van prinses *Charlotte* steeds zeer goed is, maar dat H. K. H. van H. zeer afgetrokken leeft, en geene bezoeken meer ontvangt.

Gisteren zijn hier dagbladen van *Barbados* tot den 7den September aangebragt. Op dat eiland waren een groot aantal vliegtelingen aangekomen, welke uit de Spaansche kolonien ontsnap waren; zij bevonden zich in een ellendigen toestand. Den 17den juli, waren drie transportfchepen te *Barbados* aangekomen, welke quarantaine moesten houden; zijde er gedurende den overtocht, drie personen aan boord derzelve gestorven.

De tijding, dat de Spaansche generaal *Morille*, door gebeurtenissen op het vaste land, van het eiland *Margareta* heeft afgezien, heeft zich bevestigd. Het infanterie-hoofd *Marino*, zich van deszelfs afwezigheid bedienende, had *Carriaco* en *Carupano* heroverd, en was voor *Cumana* getrekt,

PARIS den 30. October. De prins *de Talleyrand*, groot-kamereer, is sedert eenige dagen wederom te *Paris* terug gekeerd, en heeft de eer gehad van den koning een bezoek te geven. Het is op zijn verzoek, dat de graaf *de Talleyrand Perigord*, zijn broeder, door Z. M. bij eene eisteren verichenen koninklijke ordonnantie, tot de hertogelijke waardigheid is verheven. Reeds vroeger was de graaf *de Talleyrand Perigord* tot evenuelen opvolger van den prins in de patrie bestemd.

Gisteren legde de prins *de Talleyrand* ook een bezoek af bij zijnen oom, zijne Eminentie *de Talleyrand*, groot-aalmoeskenier van Frankrijk, om denzelven met zijne bevoorring ter kardinaal geluk te wenfchen.

STRAATSBURG den 25. October. Onze gedeputeerden zijn heden naar *Paris* vertrokken.

In de eerste dagen van November, zal een korps van 100 man van de Saxische occupatie-armee zich op marsch begeven om naar Saksen terug te keeren; doch zal door een gelijk getal andere troepen vervangen worden.

